

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ, ΑΓΙΑΡΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΣΩΡΩΠΟΥ

ΕΠΟΡΙΑΚΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ
ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ ΠΕΥΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

www.agioiapostoloi.gr e-mail: agioi.apostoloi@gmail.com τηλ. 210 8027738
ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΣΑΜΑΔΕΙΤΙΔΟΣ 2^α Μαΐου 2010 ΕΤΟΣ 3ον ΤΕΥΧΟΣ 109

Χ
ρ
ι
σ
τ
ο
ς
Κ
ε
ρ
ου
β
ι
μ
ι
μ
α
ρ
ε
ι
τι
δα
Κ
ε
ρ
ου
β
ι
μ
ι
μ
α
ρ
ε
ι
τι
δα

Κ
ε
ρ
ου
β
ι
μ
ι
μ
α
ρ
ε
ι
τι
δα
Κ
ε
ρ
ου
β
ι
μ
ι
μ
α
ρ
ε
ι
τι
δα

Δόξα... Ἦχος πλ. β'

Παρά τὸ φρέαρ τοῦ Ἰακώβ, εὐρών ὁ Ἰησοῦς τὴν Σαμαρειτίδα, αἰτεῖ ὕδωρ παρ' αὐτῆς ὁ
νέφεσι καλύπτων τὴν γῆν. ὦ τοῦ θαύματος! ὁ τοῖς Χερουβιμ ἐποχούμενος, πόρνη γυναίκι
διελέγετο, ὕδωρ αἰτῶν, ὁ ἐν ὕδασι τὴν γῆν κρεμάσας, ὕδωρ ζητῶν, ὁ πηγὰς καὶ λίμνας
ὕδατων ἐκχέων, θέλων ἐκῦσαι ὄντως αὐτήν, τὴν θηρευομένην ὑπὸ τοῦ πολεμήτορος
ἐχθροῦ, καὶ ποτίσασθαι ὕδωρ ζωῆς, τὴν φλεγόμενην ἐν τοῖς ἀτοπήσασι δεινῶς, ὡς μόνος
εὐσπλαγχνός καὶ φιλόνητος.

Ομιλία επί του Ευαγγελίου του Χριστού περί της Σαμαρείτιδος

Αγίου Γρηγορίου Αρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης του Παλαμά

Όλη αυτή την περίοδο που διανύουμε τώρα, επεκτεινόμενη σε πενήντα μέρες, εορτάζουμε την από τους νεκρούς ανάσταση του Κυρίου και Θεού και Σωτήρα μας Ιησού Χριστού, δεικνύοντας με αυτή την παράταση την υπεροχή της απέναντι στις άλλες εορτές. Πραγματικά όλοι όσοι αναστήθηκαν από τους νεκρούς, αναστήθηκαν από άλλους και, αφού πέθαναν πάλι, επέστρεψαν στη γη. Ο δε Χριστός, αφού αναστήθηκε από τους νεκρούς, δεν κυριεύεται πλέον καθόλου από το θάνατο, γιατί δεν επέστρεψε πάλι στη γη, αλλά ανέβηκε στον ουρανό, καθιστώντας το φύραμά μας, που είχε λάβει ομόθρονο με το Πατέρα, ως ομόθεο. Είναι ο μόνος που έγινε αρχή της μελλοντικής αναστάσεως όλων και πρωτότοκος από τους νεκρούς και πατέρας του μέλλοντος αιώνος.

Και όπως όλοι, αμαρτωλοί και δίκαιοι, πεθαίνουν στον Αδάμ, έτσι στο Χριστό θα ζωοποιηθούν όλοι, αμαρτωλοί και δίκαιοι, αλλά ο καθένας στην τάξη του. Όταν καταργήσει κάθε αρχή και εξουσία και δύναμη, και θέσει όλους τους εχθρούς του κάτω από τα πόδια του, τελευταίος εχθρός που θα καταργηθεί είναι ο θάνατος, κατά την κοινή ανάσταση.

Ο Κύριος, κηρύττοντας το ευαγγέλιο της βασιλείας πριν από το πάθος, δεικνύει στους μαθητές ότι η εκλογή των αξίων της πίστεως δεν θα γίνει μόνο ανάμεσα στους Ιουδαίους, αλλά και ανάμεσα στους Εθνικούς, στην σημερινή περικοπή του ευαγγελίου.

Έρχεται ο Κύριος σε μια πόλη της Σαμάρειας που λέγεται Σιχάρ. (Σαμάρεια ονομάστηκε η πόλη που έκτισε το 880 π.Χ. ο βασιλιάς του Ισραήλ, Αμβρί, έπειτα το όρος Σομόρ, που ήταν η ακρόπολή της, και τέλος όλο το βόρειο βασίλειο του Ισραήλ, που καταλύθηκε από τους Ασσυρίους το 721 π.Χ. και ο ηγεμόνας τους εγκατέστησε εκεί εθνικούς από πολλά μέρη). Εκεί ήταν η πηγή του Ιακώβ, το πηγάδι που εκείνος είχε ανοίξει. Κουρασμένος ο Κύριος από την οδοιπορία κάθισε μόνος του δίπλα από το πηγάδι και κάτω, γιατί οι μαθητές του πήγαν να αγοράσουν τροφές. Έρχεται εκεί μια γυναίκα από τη Σαμάρεια να πάρει νερό και ο Κύριος διψώντας, ως άνθρωπος, της ζήτησε νερό.

Αυτή αντελήφθη από την εμφάνισή του ότι ήταν Ιουδαίος, και θαύμασε πώς ένας Ιουδαίος ζητά νερό από την εθνική Σαμαρείτιδα. Αν γνώριζες, της είπε, τη δωρεά του Θεού, ποιός είναι αυτός που σου ζητά να πει νερό, εσύ θα του ζητούσες, και θα σου έδινε ζωντανό νερό. Ο Κύριος επιβεβαίωσε ότι αν γνώριζε, θα γινόταν μέτοχος πραγματικά ζωντανού νερού, όπως έπραξε και απόλαυσε αργότερα όταν το έμαθε, ενώ το συνέδριο των Ιουδαίων, οι οποίοι έμαθαν σαφώς, εσταύρωσαν έπειτα ωστόσο τον Κύριο της δόξης. Δωρεά του Θεού είναι, επειδή θεωρεί αγαπητούς όλους, ακόμα και τους μισητούς από τους Ιουδαίους εθνικούς, και προσφέρει τον εαυτό του και καθιστά τους πιστούς σκεύη δεκτικά της Θεότητός του.

Η Σαμαρείτιδα δεν κατάλαβε το μεγαλείο του ζωντανού νερού, απορεί πού θα βρει νερό χωρίς κουβά σε ένα βαθύ πηγάδι. Έπειτα επιχειρεί να τον συγκρίνει με τον Ιακώβ, που τον αποκαλεί πατέρα, εξυμνώντας το γένος από τον τόπο, και εξαιρεί το νερό με τη σκέψη ότι δεν μπορεί να βρεθεί καλύτερο. Όταν όμως άκουσε ότι το νερό που θα σου δώσω θα γίνει πηγή που τρέχει προς αιώνια ζωή, άφησε λόγο ψυχής που ποθεί, και οδηγείται προς την πίστη, και ζήτησε να το λάβει για να μην ξαναδιψάσει. Ο Κύριος, θέλοντας να αποκαλύπτεται λίγο λίγο, της λέγει να φωνάξει τον άνδρα της, γνωρίζοντάς της πόσους άνδρες είχε, και ότι αυτός που έχει τώρα δεν είναι δικός της. Εκείνη όμως δεν στενοχωρείται από τον έλεγχο, αλλά αμέσως καταλαβαίνει ότι ο Κύριος είναι προφήτης και του ζητά εξηγήσεις σε υψηλά ζητήματα.

Βλέπετε πόση είναι η μακροθυμία και η φιλομάθεια αυτής της γυναίκας; Πόση συλλογή και γνώση είχε στη διάνοιά της, πόση γνώση της θεόπνευστης Γραφής; Και αμέσως τον ρωτά πού πρέπει να λατρεύεται σωστά ο Θεός, εδώ σ' αυτόν τον τόπο ή στα Ιεροσόλυμα; Και τότε παίρνει την απάντηση, ότι έρχεται η ώρα οπότε ούτε στο όρος αυτό ούτε στα Ιεροσόλυμα θα προσκυνήτε τον Πατέρα. Της γνωρίζει μάλιστα ότι η σωτηρία είναι από τους Ιουδαίους, δεν είπε θα είναι, στο μέλλον, γιατί ήταν αυτός ο ίδιος. Έρχεται ώρα και είναι τώρα, που οι αληθινοί προσκυνητές θα προσκυνούν τον Πατέρα κατά Πνεύμα και αλήθεια.

Γιατί ο ύψιστος και προσκυνητός Πατέρας, είναι Πατέρας αυτοαληθείας, δηλαδή του μονογενούς Υιού και έχει Πνεύμα αληθείας, το Πνεύμα το άγιο, και αυτοί που τον προσκυνούν, το πράττουν έτσι διότι ενεργούνται δι' αυτών. Ο Κύριος απομακρύνει κάθε σωματική έννοια τόπο και προσκύνηση, λέγοντας: Πνεύμα ο Θεός και αυτοί που τον προσκυνούν πρέπει να τον προσκυνούν κατά Πνεύμα και αλήθεια. Ως πνεύμα που είναι ο Θεός είναι ασώματος, το δε σώμα δεν ευρίσκεται σε τόπο ούτε περιγράφεται με τοπικά όρια. Ως ασώματος ο Θεός δεν είναι πουθενά, ως Θεός δε είναι παντού, ως συνεχών και περιέχων το παν. Παντού είναι ο Θεός, όχι μόνο εδώ στη γη αλλά και υπεράνω της γης, Πατήρ ασώματος και κατά τον χρόνο και σε τόπο αόριστος.

Βέβαια και η ψυχή και ο άγγελος είναι σώματα, δεν είναι όμως σε τόπο, αλλά δεν είναι και παντού, γιατί δεν συνεχούν το σύμπαν αλλά αυτά έχουν ανάγκη του συνεχόντος.

Η Σαμαρείτιδα, καθώς άκουσε από τον Χριστό αυτά τα εξαιρετικά και θεοπρεπή λόγια, αναπερωμένη, μνημονεύει τον προσδοκώμενο και ποθούμενο Μεσσία, τον λεγόμενο Χριστό, που όταν έρθει θα μας τα διδάξει όλα. Βλέπετε πώς ήταν ετοιμότατη για την πίστη; Από πού θα γνώριζε τούτο, αν δεν είχε μελετήσει τα προφητικά βιβλία με πολλή σύνεση; Έτσι προλαβαίνει περί του Χριστού ότι θα διδάξει όλη την αλήθεια. Μόλις την είδε ο Κύριος τόσο θερμή, της λέγει απροκάλυπτα: Εγώ είμαι ο Χριστός, που σου μιλώ. Εκείνη γίνεται αμέσως εκλεκτή ευαγγελίστρια και αφήνοντας την υδρία και το σπίτι της τρέχει και παρασύρει όλους τους Σαμαρείτες προς τον Χριστό, και αργότερα, με τον υπόλοιπο φωτοειδή βίο της (ως Αγία Φωτεινή), σφραγίζει με το μαρτύριο την αγάπη της προς τον Κύριο.

Από το βιβλίο Πατερικών Κυριακοδρόμιον, σελίς 71

Κυριακή της Σαμαρείτιδος

Το Ευαγγέλιο της Σαμαρείτιδος, που ακούσαμε σήμερα κατά τη Θεία Λειτουργία, είναι μεστό νοημάτων τα οποία, πέρα από το καθαυτό γεγονός της συναντήσεως του Χριστού με αυτή τη γυναίκα, έχουν βαρύτητα και σημασία για τον καθένα μας. Κουρασμένος ο Χριστός από την οδοιπορία, στέκεται έξω από μια πόλη της Σαμάρειας, δίπλα στο πηγάδι του Ιακώβ, και στέλνει τους μαθητές Του να αγοράσουν τρόφιμα. Κάποια στιγμή έρχεται μία γυναίκα να πάρει νερό, και με αφορμή το αίτημα του Ιησού να Του προσφέρει να πει, ξεδιπλώνεται ένας καταπληκτικός διάλογος. Τρία δε σημεία είναι και τα κυριώτερα.

Το πρώτο, είναι η αντιπαραβολή του νερού του πηγαδιού με το "ύδωρ τὸ ζῶν". Ο Χριστός ζητάει από την Σαμαρείτιδα να του προσφέρει νερό για να ξεδιψάσει, και στην απορία της πώς ένας Ιουδαίος μιλά σε μια γυναίκα, και μάλιστα Σαμαρείτιδα, της αντιλέγει ότι εάν ήξερε με ποιόν μιλούσε, τότε η ίδια θα Του ζητούσε να της δώσει το ζωντανό ύδωρ, αυτό που όταν κανείς το γευτεί δεν πρόκειται να διψάσει ξανά, μιας που γίνεται μέσα του πηγή που αναβλύζει. Καί αυτή η πηγή δεν είναι άλλη από τον

ίδιο το Χριστό, που φωτίζει και αγιάζει και αναζωογονεί κάθε άνθρωπο. Δεν είναι άλλη από τη χαρά της Αναστάσεως, που ανατρέπει το φθοροποιό έργο της αμαρτίας και αποκαθιστά τον κάθε άνθρωπο που δέχεται μέσα του τον Χριστό.

Το δεύτερο σημείο είναι ότι ο Θεός ζητάει από τον άνθρωπο την "έν πνεύματι και αληθεία" προσκύνηση. Στην ερώτηση της γυναίκας εάν πρέπει να προσκυνείται ο Θεός στο Ναό του Σολομώντα, κατά την ιουδαϊκή παράδοση, ή στο παρακείμενο βουνό, σύμφωνα με την παράδοση των Σαμαρειτών, ο Χριστός τονίζει τον τρόπο της προσκύνησης που αρμόζει στον Θεό: εφόσον ο Θεός είναι πνεύμα, η λατρεία προς Αυτόν οφείλει να είναι "έν πνεύματι και αληθεία". Αυτό που έχει ιδιαίτερη σημασία δεν είναι επομένως ο τόπος, ούτε οι εξωτερικοί τύποι, αλλά ο τρόπος με τον οποίο προσεγγίζουμε τον Θεό. Η μία προϋπόθεση είναι "εν πνεύματι", δηλαδή ότι στην προσευχή μας δεν αρκεί να συμμετέχει το σώμα, αλλά κυρίως το πνεύμα μας, η διάνοιά μας, όλος μας ο ψυχικός κόσμος. Και επιπλέον, η προσευχή μας να βρίσκεται εντός του πνεύματος του Θεού, δηλαδή να είμαστε καθαροί κατά το δυνατόν όταν προσευχόμαστε από κάθε πειρασμό και πονηρό λογισμό και να ζητάμε τα πνευματικά πράγματα, τις δωρεές του Αγίου Πνεύματος στη ζωή μας. Το "έν αληθεία" πάλι, σημαίνει ότι για να λατρέψουμε σωστά τον Θεό οφείλουμε να γνωρίζουμε τις αλήθειες της πίστεώς μας και ότι η προσκύνησή μας δεν είναι ευπρόσδεκτη στον θεό, όταν είναι προσχηματική, υποκριτική ή και επίπλαστη, όταν δηλαδή δεν συμβαδίζει με τη ζωή μας και με τις πράξεις μας. Για να μπορέσουμε επομένως να δεχτούμε τον Χριστό στη ζωή μας, ώστε να γίνει μέσα μας πηγή που θα αναβλύζει και θα ξεδιψά τη ζωή μας, οφείλουμε να αγωνιστούμε να καθαρίσουμε τους εαυτούς μας και να γίνουμε αληθινοί προσκυνητές Του, "έν πνεύματι και αληθεία".

Και το τρίτο σημαντικό σημείο της σημερινής περικοπής είναι ότι για πρώτη φορά ο Χριστός αποκλύπτει απερίφραστα την Θεότητά Του, και μάλιστα όχι σε κάποιον Ιουδαίο, αλλά στη Σαμαρείτιδα, σε μια αλλοεθνή. Και τύτο επειδή ο Θεός δεν είναι προσωπολήπτης, δεν εξετάζει δηλαδή την καταγωγή ή το φύλλο ή την κοινωνική κατάσταση του ανθρώπου, αλλά αποκαλύπτεται σε εκείνους που είναι έτοιμοι να Τον δεχτούν στη ζωή τους, σε όσους είναι δεκτικοί της Χάριτός του. Αποκαλύπτεται όχι απαραίτητα στους "καθαρούς", αλλά σε όσους, παρά την ενδεχόμενη και αναπόφευκτη αμαρτωλότητά τους, Τον επιζητούν με ταπείνωση, με πνεύμα συντετριμμένο, με καρδιά άδολη που αναγνωρίζει την πνευματική της αδυναμία και για τον λόγο αυτό δεν στρέφεται κατά των συνανθρώπων. Γι αυτό και είπε ότι οι άσημοι και οι αμαρτωλοί άνθρωποι είναι εκείνοι που εξαιτίας της ταπείνωσής τους θα εισέλθουν πρώτοι στον Παράδεισο και θα κληθούν Μεγάλοι.

Η εποχή μας, όπως κάθε εποχή, ζητά και θα ζητά πάντα να ξεδιψάσει και να ξεκουραστεί πνευματικά. Για την επιδίωξη του σκοπού αυτού επινοούνται και επιστρατεύονται κάθε είδους ευκαιρίες αναψυχής, οι οποίες όμως είτε εστιάζονται στο σωματικό και υλικό μέρος του ανθρώπου, είτε δεν προσφέρουν πνευματική αναψυχή αλλά μάλλον πνευματική αποδόμηση. Ευρισκόμενοι μέσα στη χαρμόσυνη περίοδο της Αναστάσεως, ας μη λησμονούμε ότι η αληθινή χαρά, η μόνη που μπορεί να ξεδιψάσει την ύπαρξή μας, είναι ο ίδιος ο Χριστός. Και ότι για να Τον ελκύσουμε κοντά μας, οφείλουμε να Τον προσεγγίσουμε εν πνεύματι, εν αληθεία και εν ταπείνώσει.